

Noiz erasoko dion Israelek Irani? Duela bi urte

Zuzeneko erasorik ez da gertatu oraino, azken urteotan behin eta berriro iragarritakoa gezurtatuz. Aldiz, AEBak eta Israel gerra sekretuan ari dira Iranen kontra, uranioa aberasteko programetan buru diren zientzialarien hilketak lekuko. Gerra ez da osorik lehertzen baina bakerako edozein urrats deusetan geratzen da nahasmenean korapilatuta.

MOSTAFA AHMADI ROSHAN 32 urteko gaztea bosgarrena izan da 2007tik gerra zikinean hil dituzten zientzialarien zerrendan. Seigarren bat doi-doi atera zen bizirik, atean lapa-bonba ipini ziotela oharturik ko-txetik salto eginda. Denak ziren Teherango Gobernuarentzako energia atomikoa garatzen ari diren eki poetako buruak.

Nork hil dituen? AEBek zerikusirik ez dutela adierazi du Hillary Clintonek. Aldiz, Israelen erantzukizunaz, AEBen eta beste potentzia handien zerbitzu sekretuen laguntzarekin edo gabe, inork gutxi egi ten du duda.

The New York Times en idazten duen Scott Shane kazetariak Patrick Clawsonengana jo zuen galdezka; hau zuzendari da Washingtongo *Institute for Near East Policy* erakunde an Iran ez okupatzen den sailean, lobby israeldarrari loturik. “Sarritan galdetu didate –derantzu Clawsonek– ea noiz erasoko duen Israelek Iran. Eta nik diot: duela bi urte”.

Clawsonen eta Israelen aldeko beste batzuen ustez, sabotajeak eta hilketa selektiboak dira bide egokia, ezkutuko guduak alegia, eta ez airezko eraso nabarmenak. “Hone-lakoek erreakzio nazionalistak eka-rriko lituzkete Iranen, erregimena sendotuz. Ezkutuko erasoekin, ordea, Irani ikusarazten zaio zein

garesti aterako zaion arma nuklea-rrak eskuratzea”. Gerra martxan ote dago, beraz, eta irtenbide nego-ziatuen txanda bukatu-rik?

Le Monde Diplomatique n Ekialde Hurbilaren jarraipen estua egiten duen Alain Greshen analisisian, berehala eraso nahiko lukeen Israe-lekin lerratuta legoke Europar Batasuna, Nicolas Sarkozy buru: “Jarrera itxienean dago, elkarrizke-ta erraztu eta laguntzen saiatzeko orde z. Eta du hitz bat entzun nahi arma nuklearrik gabeko Ekialde Hurbilaz, horrek ekarri beharko lukeelako Israelek bonba atomiko-ari uko egitea”.

Barack Obama jarrera anbiguo-a-goan legoke. Horrela interpretatzen ditu Greshek buruzagi yankiek aste-tik atera egiten dituzten deklarazio kontraesankorrak: gaur diote Iranek badaukala bonba atomikoa, bihar ezetz... Isilpean Iranekin elkarrizke-ta hasi nahiko lukete. Zeharkako diplomazia horretan ulertzen du Greshek urtarrelean Ali Larijani Teherango parlamentuko presiden-teak Turkiara egindako bidai-a, non adierazi bai-tzuen mendebaldeko potentziekin negoziatu nahi dutela.

Galdera orduan da: zientzialari irandarren hilketak Israelek bakarka burutu ditu? Hori eta gehiago ira-doki du berrikitan *Foreign Policy* aldizkari ospetsuan Mark Perryk,

The Foundry guneari hartutako argazkian, ama-semeak Teherango karrika batean Irango armadak dauzkan misilen kopia baten aurrean pasatzen; atzean ageri da Irango buruzagi gorena den Ali Khamenei aiatolaren erretratua. Aditu batzuen ustez, Iranen kontra AEBek eta Israelek, bakarka zein elkarrekin, ageriko eraso militarrik orain arte egin ez badute, emaitza onak baino gehiago txarrak aterako dituzten bel-dur direlako da: Teherango armadak Ormu-zeko itsasoa blokatu lezake petrolio trafi-koa paralizatuz, herritarren sentimendu nazionalistak gogortuko lituzkete, arma nuklearrak eskuratzeko erabakia sendotu-ko. Horregatik, ezkerretik AEBek eta Euro-pak Iranen ekonomia ito nahi dute honen petrolio esportazioak oztopatuz, eta aldi berean eskubitik Israel ezkutuko erasoak burutzen ari da Iran barruan bertan Junda-llah bezalako taldeak erabiliz.

CIAko agenteen hitzak bilduz. Ale-gia, Mossad Israelgo zerbitzu sekre-tua baliatu dela CIAko jendeaz bere estrategia aurrera ateratzeko.

Iran barruko gerra zikina israel-darrek bideratu dute bertako talde armatu bat erabiliz, Jundallah. Ez nahastu Mujahidin talde ezkertia-rrarekin: Jundallahk Balutxistango suniten defentsa aldarrikatzen du. AEBek talde terroristatzat daukate eta diote Pakistanen duela babesa.

CIAko zenbait agentek salatu diote Mark Perryri Mossadek Jun-dallahko militanteekin izan dituen harremanetan CIAkotzat aurkeztu dituztela beren buruak. Washingto-neko buruek utzi egiten diete israel-darrei, baina CIAko kideak urduri-tzen dira *false flag* edo gezurrezko banderapean egindako operazioo-kin. Azkenean Mossadekoek egiten dituzte txarkeriak eta etsaiaren aurrean CIAkoak geratzen errudun.

Akordatzeko 1988 hartaz?

Egunkarietan nazioarteko atala arretaz irakurtzen duen herritarrak motiboak ditu kezkatuta egoteko, Iranen eta Mendebaldeko poten-tzien arteko tentsioa noraino heldu den ikusita. Zer gertatu behar du Pakistanetik hasita Libanorainoko eskualde zabalean, agian etxe ata-rian daukagun Marokoraino, Iran bonbaz erasotzen badute?

Hala ere, korapiloak askaezinen dirudienean konponbiderako hari-muturra harrapatzeko itxaropenez dihardute lanean batzuek. Horieta-koa da Paul Rogers, Bradfordeko unibertsitatean Bake Ikasketen Sai-leko irakasle denak, *Oxford Research Group*eko kide.

Rogersek *Open Democracy* gunean plazaratu du *The Iran complex: why history matters*. Saiatzen da nuklearraren aldeko Iranek egin hautuaren sustriak aztertzen, horiek ulertzeak gerra saihesten lagundu dezakeela-koan. Hona Rogersen argudioak.

Israelgo askok eta AEBetako belatzek berehala nahiko liokete eraso Iranek dauzkan instalazio nuklearrei. Obama ahultzat daukate, ez erasotzeaz gain Irani baimentzen

diolako Iraken gero eta indar handia-go hartzea. Baina horiek guztiak ez dira ohartzen, Rogerrentzako, Iranen nuklearraren aldeko parioa ez dela agintarien kontua soilik.

Lau mila urtez Persiak bere kultur independentzia atxiki du. Iraniar askorentzako gaur 80 milioi biztanle dituen herrialdea munduko zibilizazioaren erdigunea izan da. Europarrek ez zituzten inoiz kolonizatu. XX. mendearekin modernizatzeko bidari ekin zioten, baina atzerritarrek oztopatu zieten: 1925ean Reza Shah Pahlavi enperadorea ezarri zieten britainiar eta amerikarrek; 1953an MI6 eta CIAk hondoratu zuten Mohammad Mossadegh, petrolio kontrolatu nahi zuelako.

“Sentimendu hauek berotu zuten 1978-79ko iraultza. Historiaren ondorioz, Iranen kultura politikoan nahasten dira auto-konfiantza eta segurtasun falta. (...) Herrialdeak nuklear zibilean egin apustua modernitate ikur bihurtu da, eta ez dute erraz baztertuko, ezta Fukushima ondorengo giroan energia nuklearra atzeraka ikusita ere”.

Giro horretan garrantzia berezia dauka Guardia Iraultzaileak. Hau egon zen 1988-88 gerran Saddam Hussein aurre egin zion armadaren lehen larroan. Gaur erakunde horren buruzagitzan daudenak gerran soldadu gazteak ziren eta orduko esperientziak oroitu dira.

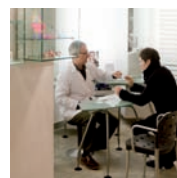
1988ko martxo apirilean irandarrak gerra krudel hura irabazten ari zirenean, AEBk sartu ziren Saddam Iraki laguntzera. Bi gertakariok leku-ko. Bata, Saddam Husseinek arma kimikoz eraso suen Kurdistango Halabja herria, 3.000 jende hilez; Reaganen administrazioak lortu zuen munduak garrantzia handiegia ez ematea. Eta bigarrena, *tankeen gudua* bukatzeaz zelarik, AEBen itsas armadak eraso zien Iranen ontzi urrirei, hiru hondoratu eta petrolio plataforma pare bat suntsituz. *Propina* moduan, uda hartan USS *Vincennes* pakebotak Airbus iraniar bat lehertu zuen airean, 290 bidaiari hilez.

Bi hamarkada pasata, gertakizun horiek eragindako fidakaiztasuna ikusten du Rogersek Iranek AEBekin ezein negoziaketa mamit-zeko oztopo nagusi: “Konfiantza eraikitzea derrigorrezkoa baita bakezko konpromiso baterako”. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

